

■ Editorial

Εκδότης:

Safer Internet Hellas,
Επικεφαλής Δράσης
Ενημέρωσης *Saferinternet.gr*,
Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς
Διαδικτύου

Email: info@saferinternet.gr

Επικοινωνία:

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά
Τηλ. 210 6212365
Email: vsamara@sihellas.org

Περιεχόμενα

Δημιουργώντας ένα καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά	2
Προστασία σε έναν κόσμο που έχει γίνει η δεύτερη ζωή μας	5
Ταξιδεύοντας με ασφάλεια στον κυβερνοχώρο	6
«Χάσμα» αντίληψης μεταξύ εφήβων και γονέων σχετικά με την online συμπεριφορά	7
Χάνεται ο έλεγχος των φωτογραφιών όταν «ανεβαίνουν» στο Διαδίκτυο	8

Αγαπητοί φίλοι,

Καλώς ήλθατε στο έκτο και τελευταίο τεύχος του e-newsletter μας για το 2012. Στο παρόν τεύχος σας παραθέτουμε τα συμπεράσματα του φετινού συνεδρίου «Safer Internet Forum» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που αφορούν σε ιδιαίτερα ευαίσθητα ζητήματα ασφάλειας των νέων παιδιών στο Διαδίκτυο. Περαιτέρω, σας παρουσιάζουμε πρόσφατη έρευνα του Αμερικάνικου Ινστιτούτου για την Online Οικογενειακή Ασφάλεια (FOSI) αναφορικά με το «χάσμα» αντίληψης μεταξύ εφήβων και γονέων σχετικά με την online συμπεριφορά των ανηλίκων. Τέλος, η Αγγλική Γραμμή Καταγγελιών «Internet Watch Foundation» μας ενημερώνει πώς μπορεί να χαθεί ο έλεγχος των φωτογραφιών και των βίντεο μας κατά το ανέβασμά τους στο Διαδίκτυο.

Σας υπενθυμίζουμε ότι για το 2013 η **Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου θα εορταστεί στις 5 Φεβρουαρίου, όντας επετειακή: 10 χρόνια Safer Internet Day!** Στον [ιστοχώρο](#) μας βρίσκετε πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή σας ως «Πρεσβευτές» μας για την ημέρα αυτή.

Σας ευχόμαστε Χαρούμενα Χριστούγεννα και Καλή Χρονιά!

Εγγραφή / διαγραφή

Εάν θέλετε να λαμβάνετε το newsletter μας, στείλτε μας ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στην διεύθυνση info@sihellas.org με θέμα «subscribe SI Newsletter».

Εάν θέλετε να διαγραφείτε από την λίστα αποδεκτών, τότε στείλτε μας ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στην διεύθυνση info@sihellas.org με τον τίτλο «unsubscribe SI Newsletter».

safeLine.gr

ΤΑΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ - IT, SAFENET

www.safeline.gr

Καταγγέλλετε
παρόνομο περιεχόμενο
στο Διαδίκτυο

Γραμμή Βοήθειας

ΥΠΟ ΣΤΗΡΙΞΗ

800 11 800 15

Εάν το Διαδίκτυο
δυσκολεύει τη ζωή του παιδιού σας
ζητήστε βοήθεια

■ Δημιουργώντας ένα καλύτερο Διαδίκτυο για τα παιδιά και τους νέους

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος βρέθηκα στο ετήσιο συνέδριο «Safer Internet Forum» της Ε.Ε. Το συνέδριο έλαβε χώρα τον Οκτώβριο που μας πέρασε στις Βρυξέλλες, και διοργανώθηκε με την υποστήριξη του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης Insafe. Προσέλκυσε, δε, περισσότερους από 300 συνέδρους, συμπεριλαμβανομένων των 30 εφήβων που απαρτίζουν το Πανευρωπαϊκό Πάνελ Νέων -εκπροσωπώντας όλες τις χώρες του Δικτύου Insafe-, εκπαιδευτικών και γονέων, εκπροσώπων από τη βιομηχανία του Διαδικτύου και της Πολιτείας, ειδικών σε ζητήματα τεχνολογίας και ενημέρωσης, και φυσικά όλων των Εθνικών Κέντρων Ασφαλούς Διαδικτύου.

Οι σύνεδροι συζήτησαν πώς μπορούν να διαμορφώσουν εκείνες τις πολιτικές στην Ευρώπη που θα ενθαρρύνουν την υπεύθυνη και δημιουργική χρήση των online τεχνολογιών, προωθώντας τις αξίες του «ψηφιακού πολίτη». Θα ήθελα να σας μεταφέρω τα πιο σημαντικά που αποκόμισα από τη φετινή μου εμπειρία.

Ένα σημαντικό ζήτημα που συζητήθηκε αφορά στην **κατηγοριοποίηση του ηλεκτρονικού (online) περιεχομένου και στα συστήματα γονικού ελέγχου**. Καθώς φαίνεται, στην Ευρώπη υπάρχουν πολλοί γονείς που ανησυχούν για τα παιδιά τους, αλλά δεν κάνουν χρήση κάποιου λογισμικού γονικού ελέγχου. Σαφώς, και κανείς δε θέλει να βρίσκεται κάτω από έλεγχο: τα νέα παιδιά θέλουν να απολαμβάνουν την εμπιστοσύνη των γονέων τους, να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά τους, αλλά και να καθοδηγούνται από τους γονείς. Από την άλλη πλευρά, οι γονείς επιθυμούν να καθοδηγούν και να στηρίζουν τα παιδιά τους συμβουλευτικά.

Υπάρχει, όμως, και το ζήτημα των ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Οι γονείς δεν έχουν τις περισσότερες φορές ιδέα για την κατηγοριοποίηση του περιεχομένου (π.χ. μέσω του συστήματος αυτορύθμισης περιεχομένου PEGI), αγοράζοντας πολλές φορές στα παιδιά τους παιχνίδια που δεν είναι κατάλληλα γι' αυτά. Τέτοια παιχνίδια έρχονται στο σπίτι και ως δώρα από οικογένεια ή φίλους, δίχως να ελέγχονται από τους γονείς. Σαφώς και εδώ πρέπει οι γονείς να αναλάβουν δράση, όμως, από την άλλη πλευρά οι επιχειρήσεις λιανικής που παρέχουν τέτοιου είδους παιχνίδια πρέπει να αναλάβουν τις δικές τους ευθύνες και να μην «πωλούν» έτσι απλά οτιδήποτε σε οποιονδήποτε!

Καθώς φαίνεται, πάντως, ουδείς θέλει να 'μιλήσει' αναφορικά με το τι θέλουμε να ελέγξουμε και τι όχι. Υπάρχουν τόσα διαφορετικά είδη περιεχόμενου, ήπιας ή ακραίας μορφής, περιεχόμενο που έχει ακούσια ή εκούσια προβληθεί στην οθόνη μας... όλα πρέπει να ληφθούν υπόψη. Σε κάθε περίπτωση, όλοι συμφωνούν ότι τα εργαλεία γονικού ελέγχου πρέπει να αποσκοπούν στην προώθηση της επικοινωνίας μεταξύ γονέα και ανηλίκου. Δεν υπάρχει κανένα νόημα στην κατασκοπεία, στον έλεγχο, στη λογοκρισία.

Είναι, δε, ιδιαίτερα ενδιαφέρον να σκεφτούμε ότι τα φίλτρα δεν μειώνουν απαραίτητα τους online κινδύνους. Από την άλλη, δε, πλευρά, πρέπει να δώσουμε στους ανηλίκους τα εφόδια που χρειάζονται για να προστατεύονται online: «*Θέλουμε να μας εμπιστεύεστε, παρόλα αυτά, όμως, αναρτούμε χωρίς σκέψη!*» μας λένε τα ίδια τα παιδιά.

Σε γενικές γραμμές, **η λύση βρίσκεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και κατανόηση, και στην πραγματική επικοινωνία μέσα στην οικογένεια. Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνούμε τα πολλαπλά οφέλη που έχει το Διαδίκτυο και να επικεντρωνόμαστε μόνο στους κινδύνους που ενέχει η χρήση του.**

Σίγουρα θα βοηθήσουν καλύτερα σχεδιασμένα εργαλεία γονικού ελέγχου, που προάγουν το διάλογο και που μπορούν να διαμορφωθούν ανάλογα με την ωριμότητα του παιδιού. Είναι, επίσης, πολύ σημαντικό να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο οι γονείς αναφορικά με τον τρόπο που δρα το Διαδίκτυο, για να

μπορέσουν να δώσουν ώθηση στα διαδικτυακά μονοπάτια των παιδιών, ως οδηγοί, αποφασίζοντας σε ποιες καταστάσεις μπορούν να τα εμπιστευθούν και σε ποιες χρειάζεται περισσότερη καθοδήγηση. Τα παιδιά και οι νέοι θα πρέπει να έρχονται αντιμέτωπα με περιεχόμενο και εμπειρίες που ταιριάζουν στην ηλικία τους.

Ένα άλλο ζήτημα που θα απασχολήσει ιδιαίτερα τα Εθνικά Κέντρα Ασφαλούς Διαδικτύου στο εγγύς μέλλον είναι η προώθηση και η **τόνωση θετικών online εμπειριών και συμπεριφορών**. Για να γίνει αυτό χρειάζεται να δημιουργηθεί **ποιοτικό περιεχόμενο για κάθε ηλικιακή κατηγορία σε ένα ασφαλές περιβάλλον**, περιεχόμενο που θα είναι βιώσιμο και θα προάγει τη δημιουργική χρήση του Διαδικτύου. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό με τη σύμπραξη δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, οι οποίοι ενδιαφέρονται να δώσουν στους νέους ανθρώπους ένα Διαδίκτυο που παρέχει **πλούσιες και ουσιαστικές εμπειρίες και ευκαιρίες για μάθηση, επικοινωνία και ανάπτυξη σε ένα διαπολιτισμικό περιβάλλον**. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να πείσουμε τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν την τεχνολογία για μάθηση μέσα στην τάξη, προάγοντας έτσι με το δικό τους τρόπο τη δημιουργική χρήση του Διαδικτύου. Είναι κρίσιμης σημασίας να μάθουν τα παιδιά μας **να εκμεταλλεύονται τη δύναμη του Διαδικτύου για να δημιουργούν τα ίδια ποιοτικό περιεχόμενο προς δικό τους όφελος, πέραν από το αναρτούν απλά «posts», φωτογραφίες, ή βίντεο**.

Το ζήτημα της αναφοράς («reporting») απασχόλησε ιδιαίτερα τους συνέδρους. Οι έφηβοι του Πανευρωπαϊκού Πάνελ Νέων ζήτησαν επιτακτικά να γίνουν τα **εργαλεία της αναφοράς εύχρηστα**, και να μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στα εργαλεία αυτά. Η πλειοψηφία των εφήβων θεωρεί ότι είναι σημαντική υποχρέωση όλων μας να αναφέρουμε παράνομο περιεχόμενο ή παράνομη συμπεριφορά, αλλά σε μια τέτοια περίπτωση πρέπει να γνωρίζουμε τους κανόνες. Δεν μπορούμε, έτσι απλά, επειδή κάτι ή κάποιος δεν μας 'αρέσει' να το(ν) αναφέρουμε. **Δίπλα στο δικαίωμα της αναφοράς υπάρχει πάντα η υποχρέωση της γνώσης του νόμιμου**.

Ο John Carr, παγκοσμίως αναγνωρισμένη αυθεντία σε θέματα που αφορούν στη χρήση των διαδραστικών τεχνολογιών από τα παιδιά, πολύ σωστά επισήμανε στο συνέδριο τα εξής: *«Πολλοί πιστεύουν ότι το Διαδίκτυο είναι μια δημόσια υπηρεσία πρόνοιας... δεν είναι! Το Διαδίκτυο διοικείται από το χρήμα! Πρωτεύουσες και επιχειρήσεις επενδύουν, επειδή πιστεύουν ότι μπορούν να βγάλουν χρήματα. Δεν υπάρχουν "δωρεάν γεύματα"... όταν δεν πληρώνεις για κάποια υπηρεσία που λαμβάνεις, είσαι εσύ το προϊόν! Οι εταιρίες δε σου δίνουν δωρεάν πρόσβαση επειδή είσαι "ωραίος", αλλά επειδή θέλουν τα δεδομένα που παράγεις, έτσι ώστε να μπορούν να πωλούν διαφήμιση σε εταιρίες που θέλουν να πουλήσουν προϊόντα. Πρέπει να σιγουρευτούμε ότι τα νέα παιδιά το κατανοούν αυτό!»*

Τα σημεία-κλειδιά για την ψηφιακή μας ασφάλεια φαίνεται να είναι, πάντως, τα ίδια για παιδιά και για γονείς: κανείς δεν θέλει να φοβάται στο Διαδίκτυο, να παρενοχλείται, να του κλέβουν την ψηφιακή του ταυτότητα, να προσεγγίζεται από αγνώστους. Πρέπει, λοιπόν, να στηρίξουμε τα παιδιά μας να απολαμβάνουν ένα Διαδίκτυο χωρίς τις παραπάνω «παρενέργειες». Σίγουρα τα παιδιά γνωρίζουν περισσότερα από εμάς για το Διαδίκτυο (μήπως κι εμείς δε γνωρίζουμε περισσότερα πράγματα από τους γονείς μας για πολλά θέματα;...), ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι **πάντα θα έχουμε μεγαλύτερη εμπειρία ζωής για να τα καθοδηγούμε και να τα βοηθούμε, οποτεδήποτε χρειαστεί**. Έτσι, λοιπόν, τα παιδιά μπορούν να μας διδάξουν πώς να χρησιμοποιούμε το iPad, και εμείς μπορούμε να τα διδάξουμε να χρησιμοποιούν το μυαλό τους και τη λογική τους. Και ας θυμόμαστε πάντα ότι δίνουμε το παράδειγμα για τα παιδιά μας. Δεν μπορούμε να θέτουμε κανόνες στο Διαδίκτυο, όταν εμείς οι ίδιοι δεν τους τηρούμε.

Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ στο συνασπισμό των 28 κορυφαίων εταιρειών που έχει σχηματιστεί με πρωτοβουλία της Ε.Ε. από την 1^η Δεκεμβρίου 2011 για τα παιδιά, και που επισημάνθηκε από την Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Επίτροπο για την Ψηφιακή Ατζέντα, Neelie Kroes. Στα ιδρυτικά μέλη του συνασπισμού περιλαμβάνονται οι εταιρείες Apple, BskyB, BT, Dailymotion, Deutsche Telekom, Facebook, France Telecom-Orange, Google, Hvyves, KPN, Liberty Global, LG Electronics, Mediaset, Microsoft, Netlog, Nintendo, Nokia, Opera Software, Research in Motion, RTL Group, Samsung, Sulake, Telefonica, TeliaSonera, Telenor Group, Tuenti, Vivendi, Vodafone. Στις δράσεις προτεραιότητας συγκαταλέγονται η διευκόλυνση της καταγγελίας βλαβερού περιεχομένου, η εξασφάλιση ηλικιακά κατάλληλων ρυθμίσεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, και η διεύρυνση των δυνατοτήτων γονικού ελέγχου, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες μιας γενιάς που συνδέεται διαδικτυακά σε ολοένα μικρότερη ηλικία.

Τα ιδρυτικά μέλη του συνασπισμού έχουν κληθεί να επιδείξουν τον Ιανουάριο του 2013, τι δράσεις έχουν αναλάβει σε πέντε πεδία:

- **Απλά και αποτελεσματικά εργαλεία επισήμανσης/καταγγελίας:** ευδιάκριτα και αναγνωρίσιμα χαρακτηριστικά σε όλες τις συσκευές για δυνατότητα αποτελεσματικής επισήμανσης/καταγγελίας και αντίδραση σε περιπτώσεις περιεχομένου και επαφών που φαίνονται βλαβερές για παιδιά.
- **Ρυθμίσεις ιδιωτικότητας κατάλληλες για την ηλικία:** ρυθμίσεις που συνεκτιμούν τις ανάγκες των διάφορων ηλικιακών ομάδων (οι ρυθμίσεις αυτές καθορίζουν το εύρος πρόσβασης στις πληροφορίες του χρήστη· εάν, π.χ., τα στοιχεία επικοινωνίας ή φωτογραφίες διατίθενται μόνο στις στενές επαφές ή στο ευρύ κοινό).
- **Ευρύτερη χρήση ταξινόμησης περιεχομένου:** ανάπτυξη μιας γενικότερα ισχύουσας προσέγγισης ως προς την ηλικιακή κατάταξη, που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί διατομεακά και να προσφέρει στους γονείς σαφείς ηλικιακές κατηγορίες.
- **Ευρύτερη διάθεση και χρήση του γονικού ελέγχου:** προώθηση εύχρηστων εργαλείων για την επίτευξη της ευρύτερης δυνατής αφομοίωσής τους.
- **Αποτελεσματική αφαίρεση υλικού κακοποίησης παιδιών:** βελτίωση της συνεργασίας με φορείς επιβολής του νόμου και με γραμμές βοήθειας, και μέτρα πρόληψης για την αφαίρεση από το Διαδίκτυο υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Είναι προφανές, ότι, για να κάνουμε το Διαδίκτυο ένα αληθινό χώρο ευκαιριών για όλους μας, πρέπει **όλοι μαζί να εργαστούμε για ένα ασφαλές και δημιουργικό Διαδίκτυο**. Και σε αυτήν την προσπάθεια πρέπει συνεχώς να αφουγκραζόμαστε τη φωνή των νέων, και να αναγνωρίζουμε τις ανάγκες τους.

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά
Συντονίστρια του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου
& Επικεφαλής της Δράσης Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης Saferinternet.gr

■ Προστασία σε έναν κόσμο που τείνει να γίνει η δεύτερη ζωή μας: το συνέδριο «Safer Internet Forum» μέσα από τα μάτια της εκπροσώπου της Ελλάδας στο Πανευρωπαϊκό Πάνελ Νέων

Όντας μέλος στο πάνελ νέων της Δράσης Saferinternet.gr, μου δόθηκε η ευκαιρία να εκπροσωπήσω τη χώρα μου στο συνέδριο «Safer Internet Forum». Τέσσερις ημέρες, τριάντα νέοι, γονείς και εκπαιδευτικοί από όλα τα Εθνικά Κέντρα Ασφαλούς Διαδικτύου και πλήθος επιστημόνων, ήταν μερικοί από αυτούς που πλαισίωσαν το συνέδριο. Ένα αξιόπαινο γεγονός, στη θεμελίωση ενός ασφαλούς διαδικτύου.

Φτάσαμε στις Βρυξέλλες στις 16 Οκτωβρίου και από την πρώτη μέρα ήρθαμε σε επαφή με τους νέους και τους συνοδούς τους από τις άλλες χώρες της Ευρώπης, καθώς και με τους υπευθύνους του Insafe, διοργανωτές του Πανευρωπαϊκού Πάνελ Νέων. Οι δύο πρώτες μέρες συνέβαλαν στη γνωριμία και την εξοικείωση μεταξύ μας. Δραστηριότητες με τη μορφή παιχνιδιών (kinect, κάρτες, παιχνίδια στόχων κ.α.) μας δημιούργησαν το αίσθημα της συλλογικότητας και της συνεργασίας. Αργότερα, συναντηθήκαμε ξανά όλοι, μαζί με τους συντονιστές, για να εξερευνήσουμε τους "μύθους" του διαδικτύου. Η συζήτηση και η άμεση παρουσίαση ιδεών ήταν κυρίαρχα στοιχεία της συνάντησης, όπως και οι φρέσκες ιδέες και οι διαφορετικές οπτικές γωνίες. Καθ' όλη τη διάρκεια των ημερών αυτών, προσπαθούσα να βάλω τα δυνατά μου, να συμμετέχω όσο το δυνατόν περισσότερο, και να παίρνω μέρος σε όλες τις δραστηριότητες. Ως κίνητρο λειτουργούσε το ότι μας είχαν προηγουμένως ενημερώσει, ότι οι πιο ξεχωριστοί από τους νέους, θα διεκδικήσουν τη θέση των «ambassadors», των πρεσβευτών που βοηθούν και καθοδηγούν το Πανευρωπαϊκό Πάνελ Νέων.

Τη δεύτερη μέρα βρεθήκαμε στους χώρους του Insafe, για να εργαστούμε επάνω σε διάφορα projects. Συγκεκριμένα, τέσσερα παιδιά κι εγώ δημιουργήσαμε ένα βιντεάκι σχετικά με μια συνέντευξη του Mark Zuckerberg, ιδρυτή του Facebook, όπου παρουσιαζόμαστε οι ίδιοι. Προς το τέλος, σε μία μικρή συνέντευξη, μίλησα για το πώς θα μπορούσαμε να κινητοποιήσουμε τους νέους, ώστε να "ανεβάζουν" δημιουργικό περιεχόμενο στο Διαδίκτυο (<https://www.youtube.com/watch?v=sAqqIEE1yKw>). Το απόγευμα συνεργαστήκαμε σε διάφορες δραστηριότητες, με στόχο το συλλογικό πνεύμα.

Μετά τις δύο μέρες προετοιμασίας, κατάφερα να μπω στην τετράδα των εφήβων που θα μιλούσαν στο πάνελ τις δύο κύριες ημέρες του συνεδρίου, στο οποίο θα βρισκόταν εκπρόσωπος του Facebook. Πράγματι, στο συνέδριο θίξαμε το θέμα των μύθων, και συγκεκριμένα εγώ ανέλυσα τις αρνητικές επιπτώσεις του Facebook στους νέους. Αυτό που είχα στο μυαλό μου ήταν να είμαι ξεκάθαρη, αληθινή και να μην αναλώνομαι στους τύπους. Έθεσα κάποιους προβληματισμούς μου σχετικά με το όριο ηλικίας του Facebook, τη συμβολή του στην εσωστρέφεια των ατόμων και ειδικότερα των νεότερων, στο ότι δεν υπάρχει έλεγχος στα προφίλ των χρηστών, με αποτέλεσμα την ανωνυμία και την έλλειψη εμπιστοσύνης. Μετά το τέλος της ομιλίας μου, τα σχόλια ήταν πολύ ενθαρρυντικά και μάλιστα το ταξίδι στις Βρυξέλλες μου άνοιξε το δρόμο για τη συμμετοχή μου στο συνέδριο, με θέμα "Transliterations: issues of citizenship and creativity" (http://www.stef.ens-cachan.fr/manifs/translit/pres_young.html), στη Γαλλία.

Στο «Safer Internet Forum» ήρθα σε επαφή με ανθρώπους με ανοιχτούς ορίζοντες που γνωρίζουν καλά το αντικείμενο του Διαδικτύου, και είναι πρόθυμοι να ακούσουν τις απόψεις των άλλων συνομιλητών. Ωστόσο, μου δόθηκε η εντύπωση ότι ακολουθούν μια συγκεκριμένη γραμμή. Η εμπειρία αυτή ήταν αρωγός στον εμπλουτισμό των γνώσεων μου γύρω από το αντικείμενο, αλλά παράλληλα ήρθα σε επαφή με διαφορετικούς πολιτισμούς από το δικό μου. Γνώρισα νέους με διαφορετική κουλτούρα και νοοτροπία από τη δική μου, καθώς, όλη τη διάρκεια του συνεδρίου, μας δόθηκε η ευκαιρία να συγκατοικήσουμε με νέους άλλων χωρών, ξεχωριστά από τους συνοδούς μας.

Φεύγοντας από τις Βρυξέλλες, σκεφτόμουν πως άνθρωποι καλλιεργημένοι και έμπειροι από τη μια, αλλά

και χωρίς εμπειρία και γνώση του αντικειμένου από την άλλη, κατάφεραν να έρθουν σε επαφή, να ανταλλάξουν απόψεις, να βρουν κοινά σημεία και να θέσουν τα θεμέλια για ένα ασφαλές Διαδίκτυο και προστασία σε έναν κόσμο, που τείνει να γίνει, αν όχι η πρώτη, η δεύτερη ζωή μας.

Ιωάννα Καρκάνη, μέλος του Πάνελ Νέων του Saferinternet.gr

■ Ταξιδεύοντας με ασφάλεια στον κυβερνοχώρο: το συνέδριο «Safer Internet Forum» μέσα από τα μάτια μιας εκπαιδευτικού

Ζώντας καθημερινά την έντονη τεχνολογική πρόοδο, όπου οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και η χρήση του Διαδικτύου ολοένα και πιο συχνή, ερχόμουν συνεχώς αντιμέτωπη, μεμονωμένα, αλλά και μέσω των μαθητών μου, με διάφορα προβλήματα: πόσο ποιοτικό είναι το περιεχόμενο του Διαδικτύου, πώς να χειριζόμαστε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλά κυρίως πώς να προστατευόμαστε από τους κινδύνους που ελλοχεύουν από τη χρήση του Διαδικτύου. Το ταξίδι, λοιπόν, στις Βρυξέλλες για την παρακολούθηση και τη συμμετοχή στο συνέδριο «Safer Internet Forum», ως εκπαιδευτικού και συνοδού της έφηβης εκπροσώπου του Ελληνικού Πάνελ Νέων στο αντίστοιχο Πανευρωπαϊκό, ήρθε να δώσει πολλές απαντήσεις στα ζητήματα που με απασχολούσαν, αλλά και να προσθέσει επιπλέον προβληματισμούς.

Φτάσαμε στις Βρυξέλλες το μεσημέρι της Τρίτης, 16 Οκτωβρίου. Οι υπεύθυνοι του Insafe από την πρώτη στιγμή μας υποδέχτηκαν πολύ φιλικά και μας βοήθησαν να προσαρμοστούμε στο καινούργιο περιβάλλον. Η πρώτη μέρα περιλάμβανε γνωριμία με τους υπόλοιπους γονείς, δασκάλους και μαθητές. Αφού συναντηθήκαμε όλοι μαζί διαπίστωσα πόσο μεγάλη ήταν η συμμετοχή: 30 χώρες της Ευρώπης με έναν εκπρόσωπο για το πάνελ νέων και έναν για το πάνελ γονέων και δασκάλων.

Η επόμενη μέρα περιλάμβανε την προετοιμασία των γονέων και δασκάλων για το συνέδριο. Από νωρίς το πρωί μπήκαμε σε μια αίθουσα διδασκαλίας και άρχισαν οι δραστηριότητες. Τέθηκαν κάποια ζητήματα όπου ο καθένας έπρεπε να πει τη γνώμη του, κάναμε συζητήσεις επί τάπητος για κάποια συγκεκριμένα θέματα που αφορούν το Διαδίκτυο και η μέρα τελείωσε με την ενημέρωση για το τι θα ακολουθήσει τις δύο επόμενες μέρες του συνεδρίου. Ήταν πραγματικά πολύ ενδιαφέρουσα αυτή η επαφή με τους γονείς και τους δασκάλους των άλλων χωρών. Ακούστηκαν πολλές γνώμες, ανταλλάχτηκαν πολλές απόψεις, αλλά αυτό που νομίζω αξίζει να τονιστεί, είναι πως, ανεξαρτήτως διαφορετικότητας νοοτροπίας και πολιτισμών, όλοι έχουμε τις ίδιες ανησυχίες και πάνω από όλα βάζουμε το καλό των παιδιών και των μαθητών μας.

Οι άλλες δύο μέρες κύλησαν με την παρακολούθηση του συνεδρίου, όπου παραβρέθηκε πλήθος προσώπων από όλους σχεδόν τους χώρους (επιστήμονες, ερευνητές, εκπρόσωποι γνωστών ιστοτόπων, μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ.λπ.). Ο καθένας ανέλυσε το θέμα από τη δική του πλευρά και προσπάθησε να τεκμηριώσει τις απόψεις του με διάφορα επιχειρήματα. Ήταν ενδιαφέρον το γεγονός πως οι ακροατές είχαν ενεργό ρόλο, καθώς κλήθηκαν να προετοιμάσουν διάφορα θέματα. Έτσι και πάλι ήρθαμε σε επαφή με ανθρώπους από άλλες χώρες, αυτή τη φορά σε ευρύτερο πεδίο.

Αυτό που αποκόμισα από το συνέδριο ήταν ότι όντως γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια για να τεθούν οι όροι για ένα ασφαλές Διαδίκτυο. Η ομάδα του Saferinternet καταβάλλει αξιόπαινο αγώνα για να πειστούν οι φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προστασία όσων χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Είναι πραγματικά ένας άριστος αγώνας, αλλά έχουν τεθεί οι βάσεις για την ασφαλή πλοήγηση και έχουν σταλεί τα μηνύματα στους αρμοδίους. Επιπλέον εντυπωσιάστηκα από την ελληνική εκπροσώπηση. Πραγματικά χαίρομαι που υπάρχουν οι άνθρωποι που εργάζονται στο Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, που κάνουν τόσο καλά τη δουλειά τους και που εκπροσωπούν την Ελλάδα με τόσο ζήλο και προθυμία.

Τέλος, δεν μπορώ να μην αναφερθώ στους νέους, το μέλλον αυτού του κόσμου. Είναι αξιοθαύμαστο το πόσο εξοικειωμένοι είναι με το Διαδίκτυο, αλλά και πόσο εύκολα μπορούν να πέσουν θύματα εξαπάτησης. Οι νέοι δε δίστασαν να πουν ανοιχτά τις απόψεις τους, στήριξαν με επιχειρήματα και σθένος τη γνώμη τους και απέδειξαν πως μπορούν να σταθούν επάξια στο ύψος των περιστάσεων. Ωστόσο, με δεδομένο το νεαρό της ηλικίας τους και την ανωριμότητα τους, χρειάζονται καθοδηγητές όλους εμάς τους μεγαλύτερους που πρέπει να στεκόμαστε δίπλα τους ως άγρυπνοι φρουροί για να τους προστατεύουμε από όλους τους κινδύνους.

Και εδώ έχω μια ένσταση: Θα ήθελα να ακούσω χειροπιαστούς τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια της πλοήγησης και παράλληλα θα ήθελα να υπάρξει και λίγος χρόνος για επικοινωνία και διάλογο με τους νέους ανοικτά και κατά πρόσωπο, κάτι το οποίο δεν έγινε, καθώς ακολουθήσαμε εντελώς διαφορετικό πρόγραμμα όλες τις μέρες.

Φεύγοντας από τις Βρυξέλλες μετά από 4 ημέρες ένιωσα γεμάτη από καινούργια γνώση στα θέματα του ασφαλούς Διαδικτύου, αλλά παράλληλα με ανησυχία για το πόσο προσεκτικοί πρέπει να είμαστε κατά την πλοήγηση στον κυβερνοχώρο. Στο μυαλό μου θα έχω το σύνθημα της Ημέρας Ασφαλούς Διαδικτύου 2013: Σύνδεση με σύνεση!

Χρύσα Τόσκα, Εκπαιδευτικός

«Χάσμα» αντίληψης μεταξύ εφήβων και γονέων σχετικά με την online συμπεριφορά

Διαφορετικά αντιλαμβάνονται γονείς και έφηβοι τα ζητήματα ασφάλειας στους εικονικούς κόσμους, σύμφωνα με τα στοιχεία πρόσφατης αμερικανικής έρευνας που δημοσιεύτηκε από το Ινστιτούτο για την Οικογενειακή Ασφάλεια Online (Family Online Safety Institute-FOSI). Οι αποκλίσεις αυτές δείχνουν πως είναι επιτακτική η ανάγκη να βελτιωθεί η επικοινωνία μεταξύ γονέων και εφήβων σχετικά με τις διαδικτυακές συμπεριφορές των τελευταίων. Η εθνική έρευνα διενεργήθηκε σε δείγμα 511 εφήβων και 500 γονέων που έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο από ανεξάρτητη εταιρεία δημοσκοπήσεων.

Μερικά σημεία-κλειδιά της έρευνας περιλαμβάνουν τα εξής:

- **Οι έφηβοι πιστεύουν ότι οι γονείς είναι λιγότερο ενημερωμένοι:** Ενώ η πλειοψηφία των γονέων (91%) αντίθετα δηλώνουν πως γνωρίζουν καλά με τι ασχολούνται τα παιδιά τους όταν είναι συνδεδεμένα στο Διαδίκτυο ή όταν χρησιμοποιούν το κινητό τους τηλέφωνο, μόνο τρεις στους πέντε εφήβους δηλώνουν ότι οι γονείς τους είναι πολύ ενημερωμένοι ή κάπως ενημερωμένοι για τις online δραστηριότητές τους.
- **Υπάρχει απόκλιση όσον αφορά στις συζητήσεις περί διαδικτυακής ασφάλειας:** Ενώ το 93% των γονέων δηλώνουν πως κάνουν συζητήσεις με τα παιδιά τους σχετικά με τη διαδικτυακή ασφάλεια, μόνο το 61% παραδέχεται ότι κάτι τέτοιο ισχύει.
- **Οι γονείς υποτιμούν τις ανησυχίες των εφήβων σχετικά με τις πιθανές συνέπειες των online συμπεριφορών τους:** Λιγότερο από ένα τέταρτο των γονέων (21%) πιστεύουν πως οι έφηβοι αγχώνονται ιδιαίτερα με την πιθανότητα κλοπής της ταυτότητάς τους, ενόσω ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό των εφήβων (44%) δηλώνει πως είναι πρωταρχικής σημασίας για τους ίδιους. Λιγότερο από το 10% των γονέων πιστεύουν πως οι έφηβοι απασχολούνται με τις συνέπειες που μπορεί να έχει μια διαδικτυακή ανάρτηση (post) τους για την εισαγωγή τους στο κολλέγιο ή για την επαγγελματική τους πορεία, όταν στην πραγματικότητα 30% των εφήβων λέει ότι κάτι τέτοιο αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές τους ανησυχίες.
- **Οι γονείς παρακολουθούν τα παιδιά τους περισσότερο απ' όσο τα ίδια νομίζουν:** 70% των γονέων, των οποίων τα παιδιά χρησιμοποιούν κινητό τηλέφωνο, έχουν ψάξει τα μηνύματα SMS των παιδιών τους, και 79% έχουν δει το ιστορικό πλοήγησης στο Διαδίκτυο. Ενώ 84% των γονέων

εφήβων που χρησιμοποιούν κινητό τηλέφωνο αναφέρουν ότι παρακολουθούν το τηλέφωνο αυτό αρκετά στενά, μόνο το 39% των εφήβων αναφέρουν πως οι γονείς τους κάνουν κάτι τέτοιο, γεγονός που δείχνει ποσοστό απόκλισης 45% μεταξύ γονέων και παιδιών σχετικά με το θέμα.

Παρ' όλα αυτά η έρευνα δείχνει και κάποια υποσχόμενα αποτελέσματα:

- **Οι έφηβοι λαμβάνουν μέτρα για να προστατεύουν την ιδιωτικότητά τους online:** Μεταξύ των εφήβων που χρησιμοποιούν τις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, 81% αναφέρουν ότι έχουν χρησιμοποιήσει τις ρυθμίσεις ασφαλείας στο προφίλ τους, 65% ότι έχουν θέσει περιορισμούς σχετικά με το σε ποιους θα κοινοποιούν τις αναρτήσεις τους και 50% έχουν απομακρύνει κάποιον από τη λίστα φίλων τους, εξαιτίας κάποιου προσβλητικού σχολίου.
- **Οι έφηβοι δεν ενοχλούνται από τη γονική επίβλεψη:** Λιγότεροι από τους μισούς εφήβους που αναφέρουν στενή γονική παρακολούθηση, ενοχλούνται από τη γνώση των γονέων τους αναφορικά με τις δραστηριότητές τους στο Διαδίκτυο ή το κινητό τηλέφωνο. Ειδικότερα, η πλειοψηφία λέει πως δεν ενοχλείται ιδιαίτερα όταν ο γονιός βρίσκεται «από πάνω τους» και περισσότεροι από τους μισούς εφήβους λένε ότι δεν ενοχλούνται τόσο (32%) ή και καθόλου (22%) όταν οι γονείς τους γνωρίζουν τις δραστηριότητές τους στο Διαδίκτυο ή στο κινητό τηλέφωνο.
- **Οι έφηβοι αισθάνονται ασφαλείς στο Διαδίκτυο και οι γονείς συμφωνούν:** 95% των εφήβων νιώθουν κάποια ασφάλεια στο Διαδίκτυο και 94% των γονέων αισθάνονται ότι οι έφηβοι απολαμβάνουν κάποιο βαθμό ασφάλειας όταν είναι online.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής της FOSI, Stephen Balkam: «Ο στόχος αυτής της έρευνας ήταν να αντιληφθούμε και να αντιμετωπίσουμε καλύτερα το λεγόμενο διαδικτυακό χάσμα μεταξύ γονέων και εφήβων. Ενώ υπάρχουν κάποιες σημαντικές διαφορές, είναι ενθαρρυντικό το γεγονός ότι η πλειοψηφία των εφήβων αντιλαμβάνεται τις συνέπειες των πράξεών του στο Διαδίκτυο και κάνει τα σωστά βήματα για να είναι καλός «ψηφιακός» πολίτης. Κατανοώντας τις διαφορετικές αντιλήψεις γονέων και εφήβων αναφορικά με το Διαδίκτυο, μπορούμε να εργαστούμε από κοινού για να βελτιώσουμε την επικοινωνία και να κάνουμε το Διαδίκτυο ένα ασφαλέστερο και πιο φιλικό περιβάλλον για την οικογένεια».

Η παραπάνω έρευνα που δημοσιεύτηκε στο ετήσιο συνέδριο του Ινστιτούτου για την Online Οικογενειακή Ασφάλεια (FOSI) υλοποιήθηκε με τη στήριξη της Google και της Microsoft.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έρευνα βρίσκετε στο δικτυακό τόπο του FOSI: www.fosi.org

Πηγή: Μετάφραση στα ελληνικά από το www.fosi.org

■ Χάνεται ο έλεγχος των φωτογραφιών και των βίντεο κατά το «ανέβασμά» τους στο Διαδίκτυο

Η Ελληνική Ανοικτή Γραμμή SafeLine, ο επίσημος εκπρόσωπος της Ελλάδας στον Παγκόσμιο Σύνδεσμο Ανοικτών Γραμμών Διαδικτύου INHOPE (www.inhope.org), ενημερώνει για τα παρακάτω αποτελέσματα έρευνας που διεξήχθη από το Internet Watch Foundation, τον συνάδελφο - εκπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου στο Δίκτυο INHOPE.

Η έρευνα αυτή αποδεικνύει ότι το **88% των αυτοδημιουργημένων εικόνων και βίντεο σεξουαλικού περιεχομένου που βρέθηκαν στο Διαδίκτυο από τους αναλυτές της έρευνας, είχαν παρθεί από την αρχική τους τοποθεσία και είχαν ανέβει σε άλλους ιστοχώρους.**

Τα ευρήματα της έρευνας θα προωθηθούν στο Αγγλικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου – μια σύμπραξη συνεργασίας μεταξύ των IWF, Childnet International και South West Grid for Learning (SWGfL) –, με σκοπό την ενδυνάμωση και υποστήριξη των παιδιών και των νέων στην ασφαλή χρήση του Διαδικτύου.

Η έρευνα αυτή, στην οποία χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα που είχαν συλλέξει οι αναλυτές διαδικτυακού περιεχομένου του IWF κατά τη διάρκεια του μήνα Σεπτεμβρίου 2012, είχε σκοπό να δημιουργήσει μια εικόνα για το πόσες εικόνες και πόσα βίντεο σεξουαλικού περιεχομένου δημιουργούνται από τους ίδιους τους νέους και υπάρχουν στο Διαδίκτυο.

Σκοπός της ήταν επίσης να ανακαλυφθεί πόσο από αυτό το περιεχόμενο έχει αντιγραφεί από την αρχική πηγή του και έχει τοποθετηθεί σε άλλους ιστοχώρους. **Σε λιγότερο από 48 ώρες εργασίας, οι αναλυτές του IWF συνάντησαν πάνω 12,000 τέτοιες εικόνες και τέτοια βίντεο διανεμημένα σε πάνω από 68 ιστοχώρους.**

Οι περισσότερες από αυτές τις εικόνες και τα βίντεο (88%) εμφανίστηκαν σε «παρασιτικούς ιστοχώρους», που σημαίνει ότι ελήφθησαν από την αρχική τους τοποθεσία και δημοσιεύθηκαν σε άλλους ιστοχώρους.

Οι παρασιτικοί αυτοί ιστοχώροι είχαν δημιουργηθεί για το μοναδικό σκοπό της διάθεσης σεξουαλικών εικόνων και βίντεο νέων ατόμων, και ως εκ τούτου περιείχαν μεγάλη ποσότητα σεξουαλικού περιεχομένου.

Η Susie Hargreaves, η Πρόεδρος του Internet Watch Foundation, αναφέρει: «*Η έρευνα επιβεβαιώνει μια ανησυχητική ένδειξη ως προς τον αριθμό των διαδικτυακών εικόνων και βίντεο, όπου απεικονίζονται νέοι να εκτελούν σεξουαλικές πράξεις και να ποζάρουν. Υπογραμμίζει επίσης το πρόβλημα που υπάρχει στον έλεγχο αυτών των εικόνων: μόλις μια εικόνα αντιγραφεί σε έναν παρασιτικό ιστοχώρο, η απλή αφαίρεσή της από τον διαδικτυακό λογαριασμό δεν θα είναι πλέον επαρκής. Οι νέοι πρέπει να αντιληφθούν ότι μόλις η εικόνα ή το βίντεο εμφανιστεί στο Διαδίκτυο, δε θα μπορέσουν ποτέ να το αφαιρέσουν πλήρως.*

Κύριες πληροφορίες και βασικά ευρήματα της έρευνας:

1. Ο χρόνος διεξαγωγής της έρευνας ήταν 47 ώρες εργασίες σε τέσσερις εβδομάδες.
2. Συνολικά 12.224 εικόνες και βίντεο αναλύθηκαν και καταγράφηκαν.
3. Το περιεχόμενο βρέθηκε σε 68 διακριτούς ιστοχώρους.
4. Βρέθηκαν 7.147 εικόνες.
5. Βρέθηκαν 5.077 βίντεο.
6. Βρέθηκαν 5.001 στοιχεία τα οποία περιείχαν και εικόνα και βίντεο.
7. Από τις/τα 12.224 εικόνες/βίντεο, 10.776 βρέθηκαν σε παρασιτικούς ιστοχώρους.
8. Οπότε, το 88% του περιεχομένου είχε παρθεί από τον αρχικό ιστοχώρο.
9. Σε μόνο 14 περιπτώσεις, οι αναλυτές δεν μπόρεσαν να καθορίσουν κατά πόσο ο χώρος δεν ήταν παρασιτικός ιστοχώρος.

Τα Childnet International και SWGfL έχουν αναπτύξει μέσα αφύπνισης και ενημέρωσης πάνω στις πιθανές συνέπειες ανταλλαγής σεξουαλικών εικόνων και βίντεο, καθώς και παροχής συμβουλών και καθοδήγησης των νέων, οι οποίοι έχουν ανταλλάξει τέτοιου είδους εικόνες.

Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.iwf.org.uk.